

Kopen als niemand koopt

Anticyclisch investeren vergt vooral moed en 'vet op de botten'

Goedkoop uitbreiden in tijden van laagconjunctuur en oogsten als de markt in euforie verkeert. Anticyclisch investeren wordt voor melkveehouders aantrekkelijk nu prijzen meer gaan schommelen.

De varkenshouderij kent het trucje al langer.

Vlak na de aanslagen op het World Trade Centre in New York kocht KLM zes nieuwe toestellen bij fabrikant Airbus, met een optie op nog eens achttien vliegtuigen. De investering kwam op het moment dat de luchtvaart in een crisis verkeerde. KLM maakte handig gebruik van de malaise bij vliegtuigproducenten Airbus en Boeing, die het aantal orders na 11 september snel zagen dalen.

Dit foefje van KLM is binnen de economie wel bekend als anticyclisch investeren. Wie tijdens een recessie investeert, plukt daar op lange termijn de vruchten van. Ook melkveehouders kunnen het trucje in toenemende mate gaan toepassen. Want nu de prijzen van melk en voer meer schommelen, is anticyclisch investeren een nieuwe realiteit.

'Een goed voorbeeld is de grondprijzen. Iedereen richt zich nu op aankoop van grond, terwijl vier jaar geleden in Noord-

Nederland grond te koop was voor 15.000 euro per hectare. Boeren die toen grond kochten, hebben duurzaam geïnvesteerd. Van anticyclisch investeren pluk je op lange termijn de vruchten, maar je moet er wel de financiële mogelijkheden voor hebben', vertelt Jappie Rijpma, hoofd bedrijfsadvies bij Alfa Accountants. Uit een enquête onder de Nederlandse afdeling van de European Dairy Farmers (EDF) blijkt dat anticyclisch investeren nog niet is ingeburgerd. Bij hen staat in tijden van hoge melkprijzen de optie van anticyclisch investeren op een vijfde plaats (na aflossen, productieverhoging, stalvergroting en grondaankoop).

Cyclisch handelen is menselijk

Gevoelsmatig lijkt anticyclisch investeren vooral wijsheid achteraf. Rijpma: 'Als het allemaal hiep-hiep-hoera is, wil iedereen vooruit. Bij een hoge melkprijs

ligt het investeringsniveau in quotum, grond en gebouwen nu eenmaal hoger dan in magere tijden. Boeren zitten op de cyclische toer, dat is menselijk.'

Behalve een financiële buffer vergt anticyclisch investeren dan ook vooral moed. Jan Breembroek van Gibo Groep: 'In de melkveehouderij is de cyclus minder voorspelbaar dan in de varkenshouderij. Een varkenshouder weet dat er bij lage vleesprijzen vanzelf collega's zijn die stoppen of een oude afgeschreven stal gewoon een ronde leeg laten staan. De vaste kosten zijn relatief laag en de variabelen, zoals voer- en energiekosten, relatief hoog. De varkenscyclus duurt gemiddeld genomen zo'n zes jaar: twee goede, twee slechte en twee neutrale jaren. Bij koeien zal de cyclus langer duren. Een melkveehouder trekt niet zomaar een blik koeien open en zal ook langer wachten met inkrimpen. Hij heeft hogere vaste kosten voor quota, gebouwen en grond, waardoor hij toch blijft produceren.'

Breembroek adviseert melkveehouders dan ook te zorgen voor 'vet op de botten'. Hij ziet in de melkrijstijging van 2007 het bewijs dat pieken en dalen extremer worden. Hoe lang een melkveehouder tijdens een prijsdalen zal blijven produceren, is gissen. 'Er zijn bedrijven die voor 28 cent per kilogram melk kun-

nen produceren, maar er is zeker een categorie die het bij die prijs niet volhoudt.'

Niet iedereen kan profiteren van een anticyclische strategie. De doodeenvoudige reden is dat een prijsdalen (bijvoorbeeld van stallen) in no-time geen prijsdalen meer is als de massa gaat investeren. Los daarvan denkt Wim Thus, afdelingsdirecteur landbouw bij de Rabobank, dat het in de melkveehouderij zo'n vaart nog niet zal lopen met anticyclisch investe-

ren. 'Er is op dit moment nog geen cyclus. De melkprijs is vorig jaar voor het eerst sterk gaan schommelen, maar niemand weet hoe lang pieken en dalen zullen aanhouden. Anticyclisch investeren is voor melkveehouders een nieuw begrip.'

Dubbel voordeel

Desalniettemin ziet Thus wel het voordeel van de strategie. 'In tijden van laagconjunctuur kun je goedkoop uitbreiden. Levende have is goedkoper en aanne-

mers hebben het niet zo druk, dus een nieuwe stal is relatief goedkoop. Op het moment dat je de extra capaciteit benut, is de prijs van het product dat je aflevert vaak weer gestegen. Dat betekent dus dubbel voordeel.' Welk type ondernemer kiest voor anticyclisch investeren? 'Het zijn niet per se de beste ondernemers, maar wel degenen met iets meer financiële armslag', stelt Thus.

Het risico dat de melkveehouder loopt, is volgens Rijpma te overzien. 'Een melkveehouder gaat niet zomaar failliet. Varkenshouders zonder grond hebben een kleinere buffer, de grond onder het bedrijf van een melkveehouder is een soort verzekering.' Tegelijkertijd is grond volgens Rijpma een reden dat anticyclisch gedrag wordt geremd. 'In Nederland is het principe minder aantrekkelijk door hoge kosten voor grond. Omdat dit geen directe uitgaven zijn, stoppen bedrijven in Nederland minder snel dan collega's in Polen of Amerika, waar de toegerekende kosten vaak hoger zijn dan de vaste kosten. Daar is het bij wisselende opbrengsten en een stijgende voerprijs goed mogelijk dat er niets meer verdiend wordt en de stekker eruit moet.'

Tijmen van Zessen

Jos van den Berg: 'Investeer als het slecht gaat'

In de varkenshouderij was het geen vetpot het afgelopen jaar. Toch heeft zeughouder Jos van den Berg uit Wanroij nagenoeg de vergunning in huis om zijn bedrijf te vergroten van 750 naar 1000 zeugen. 'Na een slechte periode volgt altijd een goede; anders zou er niets overblijven. Mijn vader zei altijd al: investeer als het slecht gaat, dan verdien je als het goed gaat. De varkenshouderij kent een cyclus van ongeveer zeven jaar, waar altijd een bijzonder slecht en een bijzonder goed jaar tussen zit', vertelt Van den Berg. De varkenshouder wil zijn verhaal nog wel nuanceren. 'Toeval speelt ook

Jos van den Berg: 'Na een slechte periode volgt altijd een goede'

een rol. Ik moet mijn stallen aanpassen vanwege nieuwe regels op het gebied van huisvesting. Dat is eerder haalbaar als mijn omzet toeneemt.'